

niti iz nje mnoge splošne, po Nemcih in Francozih uvedene predsodke proti Poljakom in posebno proti Rusom.

Srečnejši ko z zgodovino bil je Karel Vladislav Zap s svojim narodopisnim spisom „Zrcadlo života na východní Europě“, katerega je izdal v letih 1843. in 1844. Prvi del obseza prevode mičnih poljskih in ruskih povestij, iz katerih se šege in navade obeh teh največjih slovanskih narodov dajo spoznati; v drugem delu, kateremu je naslov „Cesty a proházký po Halické zemi“, pa nam pisatelj s spretnim peresom in v gladko tekočej besedi pripoveduje razmere poljskega in maloruskega naroda v Galiciji ter svoje utise s potovanja po njej. Važno pa je to Zapovo delo tudi zato, ker je z njim obrnil pozornost českých prelegateljev na slovanske literature, katerih proizvodi so doslej Čehom bili malo da ne popolnem neznani, v tem ko so se najneznatnejši spisi nemški prelagali na česki jezik.

Ker govorim uže o potopisnih spisih, naj omenim tu še leta 1841. v Pešti izšle knjige „Cesta Slováků k bratrům slovenským na Moravě a v Čechách“, v kateri pisatelj Josef Miloslav Hurban s pravim domoljubnim navdušenjem govori o celokupnosti naroda česko-slovaškega. Takrat pač še ni slutil, da bode pet let pozneje z uvedenjem slovaškega jezika (trenčansko-nitranskega narečja) v knjigo storil korak, katerega je — kakor je pisatelju teh vrstic leta 1875., ko ga je v Hlubokey pri Senici obiskal, sam zatrjeval — uže neštevilnokrat obžaloval in za katerega odkup — ako bi sploh mogoč bil — bi rad žrtvoval svoje življenje.

(Konec prihodnjič.)

Slovenski glasnik.

Slovensko slovstvo. Družba sv. Mohorja dala je l. 1881. te knjige na svitlo:

Slovenski Goffine ali razlaganje cerkvenega leta. Predelal Lambert Frčnik, dekan v Žabnicah IV. snopič XVI + 609—928 str. v 8ki;

Hoja za Marijo Devico ali posnemanje njenih čednost. Po P. Sebastijanu Zajlerju, premonstratencu, posnel B. Bartol, duhoven, 220 str. v malej 8ki;

Občna zgodovina za slovensko ljudstvo. Spisal Josip Stare, kr. profesor više realke v Zagrebu. VIII. snopič, 481—640 str., v 8ki. Ta zvezek je osobito zanimljiv, ker g. pisatelj v njem od 510 str. dalje razpravlja najstarejšo zgodovino slovansko in za njo zgodovino česko, poljsko, rusko, slovensko in hrvatsko.

Naše škodljive živali v podobi in besedi. Opisal Fr. Erjavec, profesor v Gorici. II. snopič, 113—224 str., v 8^{ki}, v katerem g. pisatelj prijetno, kakor zna samo on pisati, pripoveduje o raznovrstnih škodljivih žuželkah.

Dr. Ignacij Knoblehar, apostoljski provikar v osrednji Afriki. Za slovensko ljudstvo spisal Fr. Jaroslav, 96 str. v malej 8^{ki}

Koledar družbe sv. Mohora za navadno leto 1882. 79 str. v 8^{ki} poleg navadnih koledarskih stvari, imenika družabnikov in družbinega oglasnika prinaša tudi Cimpermanovo slavnostno pesen cesarjeviču Rudolfu in cesaričini Stefaniji, životopis pokojnega krškega škofa Valentina Wierija, Kodrovo povest „Najdenček“, Vrhovčevo „Med hribovci“, dr. Škofičev čas jako primerni spis „Gospodarji, varujte se škode od novih zemljiških knjig!“, dalje potopis „Spomin na Benedke“, Kodrov „Kraték pouk o pošti in železnici“, Vrhovčevo razpravo „Potres“, Pivčaninove doneske „Za kratek čas“ ter napósled prekrasno, iz „Zvona“ ponatisneno X—ovo pesen „Domovini“. — Vsi družabniki sv. Mohora z dodatkom vred štejejo letos po raznih škofijah: 1. Goriška 3037, 2. Krška 2363, 3. Lavantinska 8234, 4. Ljubljanska 9550, 5. Trž.-Koperska 1347, 6. Sekovska 151, 7. Somboteljska 134, 8. Zagrebška 119, 9. Senjska 86, 10. Poreška 26, 11. Videmska 12, 12. Razne druge 25 družabnikov. Vkup 25084 družabnikov. — Število udov pomnožilo se je letos v Goriškej nadškofiji za 76, v Poreškej škofiji za 12, v Somboteljskej za 8, v Senjskej za 4 in po raznih škofijah za 5, tedaj vkup za 105 družabnikov; zmanjšalo pa se je proti lani v Lavantiskej škofiji za 210, v Ljubljanskej za 118, v Krškej za 74, v Trž.-Koperskej za 37, v Sekovskej za 8 in v Zagrebškej nadškofiji za 4 družabnike. Letos šteje družba 517 dosmrtnih in 24.567 letnih, vseh vkup tedaj 25.084 družabnikov, za 346 menj kakor lani. Slaba letina, ki je zlasti po toči hudo zadela večji del spodnje Štajarske, — nesrečne šolske razmere, vsled katerih se slovenski otroci v ljudskih šolah po Koroškem ponemčujejo in se potrebno poučevanje v materinem jeziku toliko zavira, da otroci slovenskih roditeljev slovenski niti brati ne znajo, — občno pomanjkanje denarjev sploh, ki je nastalo tako silno, da marsikateri poprej premožni kmet sedaj vsakdanjega kruha strada, vse to je gotovo nekoliko krivo, da se je število letošnjih družabnikov skrčilo. Upati pa vendar smemo, da bodo knjige, ki so družabnikom za leto 1882. namenjene, po priporočbi in trudu družbinih prijateljev in poverjenikov zopet družbi privabile dostojno množino novih udov. — Za zapisana darila je tekmovalo tudi letos precejšnje število pisateljev, nad 40 različnih rokopisov je bilo v presojo poslanih. Obdarovani in sprejeti so bili le sledeči spisi: 1. „Gospodarji! varujte se škode pri novih zemljiških knjigah“, spisal dr. Fr. Škofič v Novem mestu; 2. „Ženitva“, narodnopisni obraz iz Ljutomerske okolice, spisal Josip Karba, kmet na Krapji pri Ljutomeru; 3. Životopis „Josip Ressel“, poslal profesor Ivan Stéklasa v Karlovc; 4. „Stanko Vraz“, životopis, sestavil Iv. Lapajne, ravnatelj mestnih šol na Krškem, in 5. „Potresi“, spisal cand. phil. Ivan Vrhovec v Mariboru. V vzpodbujajo pisateljev in v podporo domačega slovstva pa je odbor za leto 1882. zopet razpisal osem daril po 35 gld., in sicer: a) Sto in štirideset gold. za štiri krajše izvirne povesti vsakej 35 gld., v obsegu $\frac{1}{2}$ tiskane pole. b) Sto in štirideset gold. za štiri

poučne spise razne vsebine vsakemu po 35 gld., v obsegu $\frac{1}{2}$ tiskane pole. Najbolje ustrezajo družbinemu namenu: razprave o narodnem gospodarstvu, pouki iz pravoslovja, prirodoslovja in zdravilstva, črtice iz cerkvene ali posvetne zgodovine, potopisi, životopisi slavnih mož i. t. d. Zlasti pesni, izbrane zastavice, uganke, smešnice in sploh spisi pošteno šaljivi bodo jako dobro ustregli. Rokopisi naj se družbinemu tajniku pošiljajo do 1. majnika 1882. brez podpisanega imena, katero naj se priloži v zapečatenem listu. — Prisojena darila bodo izplačana na god sv. Mohorja dne 12. julija 1882. — Dohodkov imela je družba 26.656 gld. 56 kr., potroškov 26.648 gld. 63 kr., prebitka je tedaj 7 gld. 93 kr.

Štefan Modrinjak. Spisal Božidar Flegerič. Založil Maks Robič. V Celovci. Tiskala družba sv. Mohora 1881, 16 str. v 8^{ki}. — Pred dobrim mesecem praznovali so štirski Slovenci v Središči slavnost na čast slovenskemu pesniku Štefanu Modrinjaku. Kdo je ta slovenski pesnik? vprašal se je marsikdo o tej priliki, ko je čital po raznih listih vabila k Modrinjakovej svečanosti, kajti le malokdo se je spominal, da je bral kedaj kakšno pesen Modrinjakovo n. pr. v Macunovem l. 1850. na svitlo danem „Cvetji“ na 208. str.; ali da je sploh čul imenovati njegovo ime n. pr. v Vrazovej zbirki „Gusle i Tambura (1845)“, kjer na 136. str. Vraz priobčuje Modrinjakovo basen „Jašac“ ter se ga tudi dalje od 155. do 160. strani spomina, z navdušenim besedami imenuje ga štajerskega Vodnika in Jarnika. No, veseli nas, da nam je gosp. Flegerič nekoliko, — dasi ne veliko več — povedal o tem Vodniku (?) štajerskem. Iz njegovega spisa posnemamo, da se je Modrinjak porodil 23. decembra 1774. l. v Središči, da je študiral v Varaždinu in Gradci, potem kaplanoval po raznih krajih spodnještajerske zemlje ter naposled umrl 8. oktobra 1827. leta pri sv. Miklavži imovit župnik, a kakor piše Vraz (158 str.) „nerado gledan od poglavarah svojih porad njekojih stvarih, u koje se slobodan taj um nije mogo skučiti, zanemari se sasvim pijuču preko mjere, da u pitju zaboravi tuge i žalosti svoje.“ Po smrti Modrinjakovej pride iz mesta pisar M—rič popisovat njegovo ostalino, a to človeče „svako pismo, na kojem je vidio slova slovenska, podera, pa onako poderano baci kroz pozor u dvorište medju smjeti.“ Samo nekoliko pesnij Modrinjakovih ohranilo se je slučajno v rokopisu. Te pesni Vraz imenuje „žeženo zlato, pravi ures poesie slavljanske“. A dasi je ta hvala gotovo pretirana, vendar bi bilo hvaležno delo te pesni zbrati ter na svitlo dati, in gosp. Flegerič bi z izdavo Modrinjakovih pesnij Slovincem gotovo še bolj ustregel nego jim je s svojim skromnim životopisom. Ako pa g. Flegerič misli, da bi se bil iz Modrinjaka porodil pesnik Vodnikove vrste, da je našel takšnega blagodušnega in naobraženega voditelja, kakeršen je bil baron Zois Vodniku, jako se moti. Zdi se nam, da se Slovenci z óne strani Boča lóže nauče pisati pravilne hrvaščine nego pisne (karantanske) slovenščine in da je Stanko Vraz Slovincem „uskočil“, temu je v prvej vrsti iskati narodopisnih uzrokov.

Odbor za izdavanje slovensko-nemškega Wolfovega slovarja imel je 1. oktobra v knezoškofovskem poslopji čez delj časa spet sejo, v kateri so odborniki poročali o svojem delovanji zadnje mesece. Ker so starejši pisatelji, in tudi mnogi novejši, uže izpisani v Cafovej in Miklošičevej zbirki, ki bodeta novemu slovarju služili v podstavo, zdela se je odbornikom sprva najvažnejša naloga te dve zbirki dopolniti z izpiski iz novejših pisateljev slovenskih od l. 1873. dalje. Za tega